

ALIA MONDO EBLAS

COMUNICACIÓ DEMOCRÀTICA PER A UNA ALTRA MUNDIALITZACIÓ

JOSÉ ANTONIO VERGARA

Santiago de Xile

L'actual etapa del procés d'acumulació a escala mundial s'expressa en el cercle del simbolisme a través d'una grandíssima pressió que tendeix a la *McDonalització* del món, és a dir, a la nefasta uniformització cultural a l'estil *Hollywood*, devastadorament empobridora i alienant en un àmbit essencial per a la reproducció de la vida humana. En aquest marc, l'hegemonia dominant de l'anglès com a llengua gairebé oficial de la *globalització* capitalista és senzillament la part lingüística de la dominació unipolar que s'observa en tots els altres apartats (econòmic, polític, militar, etc.). Des de la perspectiva del "pensament únic" i la mercantilització generalitzada, és natural, eficient i desitjable que l'idioma del mercat mundial, de manera progressiva, vagi desplaçant i expulstant tots els altres de les esferes socialment i econòmicament significatives, com ara la ciència i l'educació. Les etno-llengües que encara no han desaparegut aniran quedant progressivament relegades a un ús íntim, domèstic, en el millor dels casos, sense oportunitats reals per al desenvolupament de les seves respectives terminologies científiques, per exemple.

Aquesta dimensió gravitant de la *globocolonització* actual reproduceix a escala ampliada, tot i que sense extermini físic evident, la violència dels processos anteriors de genocidi lingüístic i cultural que les expansions imperials i la creació després dels estats-nació artificialment i forçada homogenis van representar per als pobles autòctons d'arreu del món. Ara però utilitza a favor seu l'eficàcia de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i particularment l'arbitrarietat cega i destructiva de les forces del mercat, que com és evident afavoreixen sempre els poderosos. Es produeix d'aquesta manera una distribució injusta i desigual de l'accés a l'alfabetització i a l'aprenentatge de llengües, així com una "espontània" predilecció per a l'estudi excolent de l'anglès, glorificat arreu del món com a eina per participar del mercat global. Això crea alhora una pròspera indústria acadèmica en benefici de les economies dels països centrals anglofons, i genera una nova eina de dominació elitista a la resta del món: la preuada possessió d'aquesta "clau" per part de les minories que controlen econòmicament, cultural i política els seus respectius països.

224

En aquest escenari mundial de capitalisme neoliberal, l'atac mortífer contra la diversitat lingüística és equivalent al que pateix la biodiversitat en aquest ferotge poder d'extermini. Els pobles indígenes són els més afectats, ja que són els portadors de la part més gran de la diversitat lingüística i cultural: més del 80% de les aproximadament 6500 llengües es parlen en un sol territori, i de mitjana no tenen més de 5000 parlants. En contrast, més de la meitat dels estats són oficialment monolingües i els seus sistemes educatius formals exclouen l'ensenyament en i de les llengües indígenes. Si aquesta evolució continua, més del 90% de les llengües orals es perdran ràpidament en el transcurs dels propers 100 anys.

Davant d'aquest paradigma dominant d'homogeneïtzació culturalment genocida, de creixent monolingüisme i d'aprofundiment de les jerarquies lingüístiques excolents i injustes (p.e.: privilegis automàtics dels parlants nadius de l'anglès bescantant tots els altres habitants del planeta), l'activisme per una mundialització alternativa i solidària obre l'espai perquè emergeixi un paradigma alternatiu, el de la "linguoeecologia" (ecologia de les llengües) i la lluita pels "drets humans lingüístics", per la lliure identificació amb la llengua materna i per la preservació de les identitats personals i col·lectives que hi estan lligades.

Precisament en el procés de constitució de la societat civil mundial com a subjecte per a la construcció d'un ordre planetari més just, humà ecològicament responsable i solidari, l'esperanto és un element que pot facilitar una comunicació no mercantilitzada i "en peu d'igualtat" entre tots els pobles del món. El moviment per la llengua esperanto ha acumulat una rica experiència en els seus gairebé 120 anys d'ús pràctic, facilitant el contacte i els intercanvis culturals sense subordinació entre persones que parlen idiomes diferents, i ha estat particularment lligat a impulsos anteriors d'internacionalisme emancipador, com ara el moviment pacifista i les diverses corrents del moviment obrer. *Alia mondo eblas* (un altre món és possible)...

El seu caràcter estrictament fonètic i la seva gramàtica completament regular -lliure d'excepcions-, en faciliten moltíssim l'aprenentatge i l'ús autònom per part

de qualsevol home o dona que decideixi explorar el seu potencial, en contrast amb l'esforç (generalment amb pobres resultats) que necessita l'aprenentatge de qualsevol etnollengua. Tot i que el lèxic de l'esperanto s'ha pres bàsicament del gran tronc indoeuropeu, la seva estructura morfològica i sintàctica l'apropen a les llengües "aglutinants" (com ara les anatòliques) i aïllants (com el xinès i el thai), sintetitzant d'aquesta manera una autèntica universalitat. Com a exemple dels dispositius que en faciliten la incorporació pràctica, es pot dir que els

verbs en infinitiu acaben sempre en -i, els substantius en -o, els adjectius en -a i els adverbis en -e. Així, la paraula *patro* significa pare, *patra* és l'adjectiu d'aquesta mateixa idea (patern/a) i *patre* l'adverbi corresponent (paternalment). Amable lector, si en la nostra llengua catalana el substantiu del verb somniar és "somni", però l'adjectiu és... "oníric", en esperanto és molt fàcil: respectivament *songhi*, *songho*, *songha*... El mecanisme d'aquesta llengua interètnica facilita l'adquisició i l'ús lliure, flexiu, creatiu i autònom de l'arsenal lèxic.

Pàgina-xarxa amb informacions generals i diversos links:
Portal de l'esperantisme català: <http://www.esperanto-ct.org/>
Asociación Izquierda y Esperanto (España): <http://satenhispanio.eresmas.com>
Federació Espanyola d'Esperanto: <http://esperanto-es.net>
Comissió per les Amèriques de l'Associació Mundial d'Esperanto: <http://www.ameriko.org> (permet trobar fàcilment la pàgina-xarxa dels esperantoparlants organitzats a cada país).

Cursos (n'hi ha molts més):
<http://www.lernu.net>
<http://www.cursodeesperanto.com.br>
http://esperanto.org/espviva/ev_es/utf-8/unik/index.html
http://www.geocities.com/sue_hess
<http://www.institutoesperanto.com.ar>
Diccionari castellà-esperanto: <http://luisguillermo.com/diccionario>
Wikipedia en Esperanto: <http://eo.wikipedia.org/wiki>

HUNTINGTON: PARLAR ANGLÈS O MORIR

JOSÉ VIDAL-BENEYTO

Madrid

Samuel Huntington predica la seva creuada antihispana i insisteix en el perill que suposa per a la identitat nordamericana -quintaessència i suport, segons ell, dels valors del món occidental- l'ús cada vegada més generalitzat de l'espanyol i la persistència del referent cultural hispànic als EUA.

A l'entrevista d'EL PAÍS, l'intel·lectual pentagònic reitera, encara que de manera més dissimulada, els arguments presentats a les seves darreres publicacions: *El reto hispano* a Foreign Policy i *¿Quiénes somos?* a Paidós. La seva tesi central coincideix de manera paradoxal amb la interpretació de Chomsky de la política nordamericana: els americans necessiten una amenaça exterior, que si no es té es crea, per percebre's com a comunitat. En aquesta funció, "la URSS i el comunisme ateu... han estat substituïts per l'islam militant... que ens ha tornat el sentiment d'identitat nacional". A la imposició ideològica d'aquesta tesi hi va contribuir el seu aterridor *Topada de civilitzacions* i l'amenaça de l'agressió islàmica que anunciava. Per això és incoherent que ara es declari ocasionalment contrari a una guerra que tant va fer per desencadenar.

El País, Madrid.

A més, les bombes que el professor Huntington proposava a Vietnam com el mitjà més segur per defensar la civilització occidental han assumit ara la forma d'armes ideològiques: els mexicanoamericans amenacen l'existència dels EUA per la seva incontrolada capacitat de reproducció i per la seva incapacitat congènita per aprendre. Proves: la primera, el 2040 els hispans representaran el 25% de la població americana, i segona, el 36% dels estudiants hispans no acaben els seus estudis secundaris davant del 8% dels blancs americans, i amb prou feines el 4% dels mexicans accedeixen a la universitat davant de la mitjana general del 22% dels nordamericans.

Basant-se en aquestes xifres, sotmeses a una descontextualització que permet dir el que es vol, la conclusió és inequívoca: no podem deixar que la marea hispana acabi amb el nostre país. Remei: parlar només anglès, imposar als EUA primer i a la resta del món després el monolingüisme anglofònic. És més, per instal·lar-se a l'*american way of life* amb què tants s'il·lusionen, s'ha de somniar en anglès. I el professor Huntington es posa com a exemple: mirin vostès si n'arribo a ser d'influent i si me n'ha anat de bé i només parlo anglès.

225